

Massivt reallønsfald for alle

Løn- og prisudviklingen har været som forventet på det seneste, og det giver også det forventede fald i reallønnen for alle grupper. I notatet gennemgås udviklingen i reallønnen og dernæst de komponenter som indgår i reallønsberegningen, udviklingen i priser og lønudviklingen sektorvis.

Reallønsfald

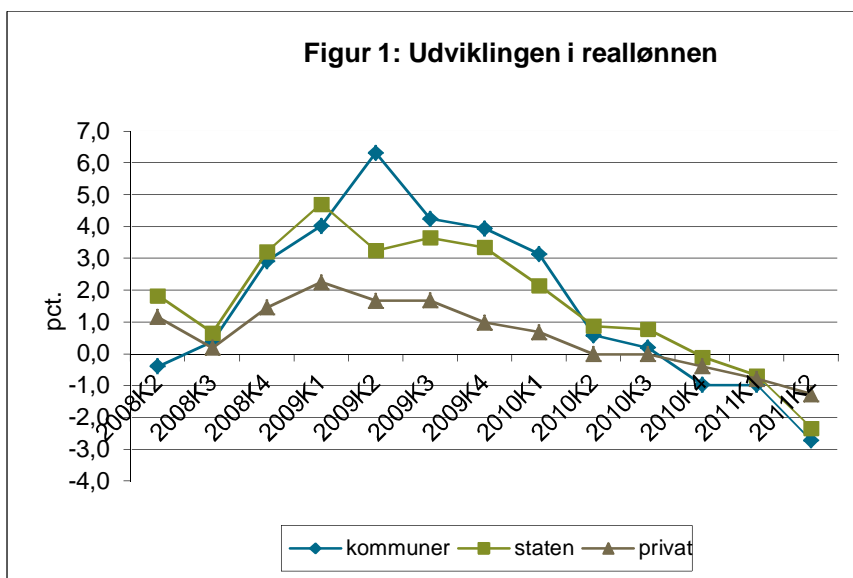
Tabel 1: Udviklingen i reallønnen

Procentvis årlig stigningstakt

Kvartal	Kommuner	Staten	Private sektor	Priser
2007K3	2,2	2,3	2,9	1,1
2007K4	0,1	0,5	1,8	2,5
2008K1	-0,3	0,5	1,3	3,1
2008K2	-0,4	1,8	1,2	3,4
2008K3	0,4	0,7	0,2	4,3
2008K4	2,9	3,2	1,5	2,7
2009K1	4,0	4,7	2,3	1,9
2009K2	6,3	3,3	1,7	1,3
2009K3	4,3	3,7	1,7	1,1
2009K4	3,9	3,4	1,0	1,3
2010K1	3,1	2,2	0,7	1,9
2010K2	0,6	0,9		2,2
2010K3	0,2	0,8		2,3
2010K4	-1,0	-0,1	-0,4	2,6
2011K1	-1,0	-0,7	-0,8	2,7
2011K2	-2,7	-2,3	-1,3	3,1
2011K3	-2,2	-1,9		2,6

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON3, ILON7, ILON8, PRIS6

Reallønnen udvikler sig negativt. Det er som forventet, men det gør det ikke mere morsomt, for de berørte og det er nu alle sektorer, der har samme oplevelse på dette punkt. Vi har endnu ikke tallene for den private sektor for 3. kvartal fra Danmarks Statistik, men DA oplyser, at der som i sidste kvartal også vil stå 2,0 procent for deres område, når kvartalsstatistikken kommer. Danmarks Statistik lå sidste kvartal 0,2 procentpoint under DA. Gentages dette også denne gang, hvorved sektortallene for lønudviklingen er uændret i 3. kvartal i forhold 2. kvartal, vil det medføre et reallønsfald på omkring -0,8 procent for den private sektor. Siden 4. kvartal 2010 har der dermed været reallønsfald i alle sektorer.

I figur 1 er grafisk vist udviklingen i reallønnen. Aksen har måtte forlænges i nedadgående retning for at få plads til alle observationerne.

Prisudviklingen

Tabel 2: Forbrugerprisindeks, pct.vis stigning, årlig

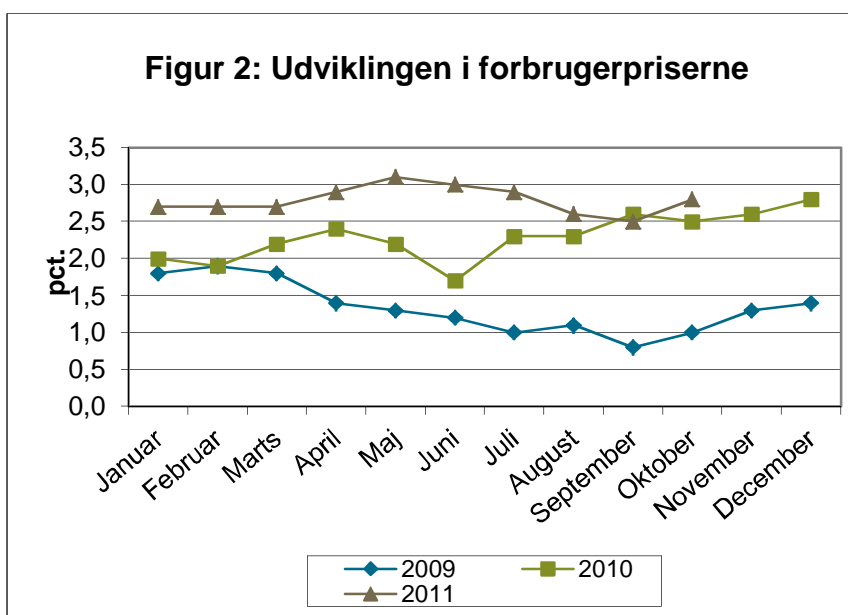
(i forhold til samme måned året før)

Pct.	2008	2009	2010	2011
Januar	2,9	1,8	2,0	2,7
Februar	3,1	1,9	1,9	2,7
Marts	3,1	1,8	2,2	2,7
April	3,2	1,4	2,4	2,9
Maj	3,4	1,3	2,2	3,1
Juni	3,8	1,2	1,7	3,0
Juli	4,0	1,0	2,3	2,9
August	4,3	1,1	2,3	2,6
September	4,2	0,8	2,6	2,5
Oktober	3,7	1,0	2,5	2,8
November	2,7	1,3	2,6	
December	2,4	1,4	2,8	
Gns. året	3,4	1,3	2,3	2,8

2011 er gennemsnit af de måneder, der foreligger oplysninger for

Kilde: Egen beregning ud fra Forbrugerprisindeks, udtræk Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Prisudviklingen i 2011 er på et højere niveau end i 2009 og 2010, men det når ikke op på niveauet i 2008. For hele 2011 vil prisudviklingen ende med 2,8 procent. Det er mere end de to sidste år. Prisudviklingen i 2011 er påvirket af flere, bl.a. oliepriserne og folketingspolitikkerne har hver en andel i det forhøjede prisniveau. Oliepriserne betydning er størst set på hele året. Havde oliepriserne haft samme vækst tempo som resten af varerne i husholdningernes indkøb ville prisudviklingen have været på 1,9 procent for hele året. På det seneste har fedt afgiftens indførelse i oktober betydet, at priserne på en række varer har fået et lille ekstra nøk opad. Det betyder en ekstra prisstigning på ca. ¼ procentpoint, som vil påvirke udviklingen i forbrugerpriserne frem til og med september næste år.

Tabel 3: Nettoprisindeks, pct.vis stigning, årlig

(i forhold til samme måned året før)

Pct.	2008	2009	2010	2011
Januar	3,4	2,0	2,3	2,4
Februar	3,4	2,6	1,7	2,5
Marts	3,5	2,5	2,0	2,5
April	3,6	2,2	2,1	2,9
Maj	3,9	2,0	1,8	3,0
Juni	4,2	2,0	1,5	2,8
Juli	4,4	1,7	1,8	2,9
August	4,7	1,9	1,8	2,6
September	4,4	1,6	2,2	2,5
Oktober	3,9	1,8	2,0	2,5
November	2,9	2,1	2,0	-
December	2,7	2,2	2,5	-
Gns året	3,8	2,1	2,0	2,7

2010 er gennemsnit af de måneder, der foreligger oplysninger for

Kilde: Egen beregning ud fra Nettoprisindeks, udtræk Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS7

Nettoprisindekset er det samme som forbrugerprisindekset, men her er afgifter og subsidierne trukket ud. Dette viser således, at uden fedtafgiftens indførelse ville forbrugerpriserne være steget med 2,5 procent i oktober måned 2011.

Lønudviklingen

Tabel 4: Løn- og prisudviklingen				
Kvartal	Kommuner	Staten	Private sektor	Priser
2008K1	2,8	3,6	4,4	3,1
2008K2	3,0	5,3	4,6	3,4
2008K3	4,7	5,0	4,5	4,3
2008K4	5,7	6,0	4,2	2,7
2009K1	6,0	6,7	4,2	1,9
2009K2	7,7	4,6	3,0	1,3
2009K3	5,4	4,8	2,8	1,1
2009K4	5,3	4,7	2,3	1,3
2010K1	5,1	4,1	2,6	1,9
2010K2	2,8	3,1	2,2	2,2
2010K3	2,5	3,1	2,3	2,3
2010K4	1,6	2,5	2,2	2,6
2011K1	1,7	2,0	1,9	2,7
2011K2	0,3	0,7	1,8	3,1
2011K3	0,3	0,7		3,1

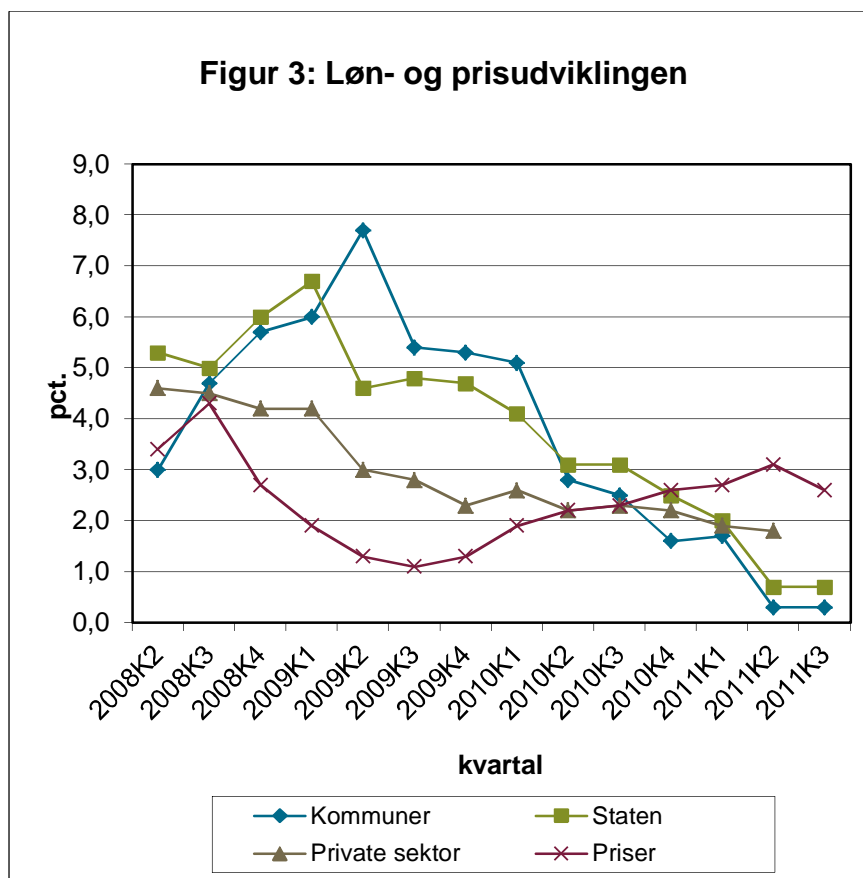
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON3, ILON7, ILON8, PRIS6 (egen beregning)

Tabel 4 er datagrundlaget for figur 3. Og det er endvidere baggrundsdata for beregningen af udviklingen i reallønnen.

Da der er aftalt ingen ændringer af lønsatserne i 2011 i den offentlige sektor er den viste lønudvikling altså udtryk for noget andet end generelt stigende lønninger. Hovedårsagen er strukturændringer. Den massive nedskæring af den kommunale sektor i personaleantallet, hvor antal fastansatte er faldet og antal personer på fleksløn og ekstraordinært ansatte, som tidligere antalsmæssigt steg, er nu stagnerende, hvilket bl.a. har påvirket lønudviklingen. Endvidere er Gennemsnitslønnen påvirkes af hvem, som er ansat. I staten er det snarere ændringer i personalesammensætningen som påvirker lønudviklingen. Igen påvirkes gennemsnitslønnen når en lavtlønnede erstattes af en højere lønnede.

På figur 3 fremgår reallønsfaldet indirekte, idet prisudviklingen også er indtegnet. Prisudviklingen ligger nu suverænt øverst på figuren. Priserne stiger dermed mere end lønningerne. Og det er det samme uanset hvilken sektor, man er ansat i. Selvfølgelig vil der altid være eksempler på enkelt personer, der oplever en reallønsfremgang – fx hvis man bliver udnævnt til en højere stilling i hierarkiet, men i og med gennemsnittet ligger, som det gør, vil langt hovedparten opleve en reallønsnedgang p.t.

Figur 3: Løn- og prisudviklingen

Antal ansatte årsværk

Tabel 5: Antal fuldtidsbeskæftigede

KL-kommuner	August 2008	August 2009	August 2010	August 2011
Alle	429.506	440.597	439.730	422.001
heraf:				
Fastansatte 1)	397.754	401.321	393.654	374.552
Ekstraordinært ansatte 2)	20.599	24.317	28.471	27.917
Elever	11.153	14.959	17.606	19.532

Kilde: Egen opstilling ud fra FLD Iopaks www.fldnet.dk

- 1) Tjenestemænd og overenskomstansatte
- 2) Ekstraordinært ansatte og fleksløn

Som det fremgår af tabel 5 er antal fuldtidsbeskæftigede/årsværk i kommunerne faldende. Antallet er faldet de seneste tre år i træk. Antallet af fastansatte er faldet 23.200, mens antallet af elever er steget 8.400 mens antal ekstraordinært ansatte incl. flekslønnere er steget med 7.400. Disse grupper har således i et vist omfang fortrængt de fastansatte, men samlet set er alligevel siden 2008 sket i fald i det samlede antal årsværk med 7.500. 1.619 af faldet i ansat årsværk udgøres af rengøringspersonale med en gennemsnitsløn på 24.400 kr. i august 2011 mod et gennemsnit for alle på 31.900 kr. Tilsvarende er der blevet 1.400 færre pædagogmedhjælpere med en gennemsnitsløn på 23.800 kr. Deres forsvinden fra lønstatistikken bidrager således til en positiv reststigning. Og samtidig er der blevet 1.560 akademikere flere i folden, men her er gennemsnitslønnen 42.000 kr. Dette bidrager alt sammen til den positive reststigning. Antal personer med en forhøjelse af lønnen – som en stigning i lønudviklingen ellers traditionelt sættes lig med - er der ikke mange, der har oplevet.